

Neuvottelukunta
Risto Isaksson

4.10.2010

SÄTEILYTURVAKESKUKSEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS

Aika Maanantai 27.9.2010 kello 15–17:45

Paikka STUKin saunakabinetti

Läsnä Osmo Soininvaara (pj.), Matti Apunen (klo 16:30 asti), Hannu Kuikka, Mauno Paavola, Osmo Tervonen, Terttu Vartiainen. STUKista: Jukka Laaksonen, Sisko Salomaa, Risto Isaksson (siht.).

Jukka Laaksonen pyysi anteeksi sekaannusta, jonka takia neuvottelukunnan jäsenten palkkionmaksu oli keskeytynyt neuvottelukunnan edellisen toimikauden päättyessä. Maksu ei jatkunut, vaikka sama neuvottelukunta jatkoi uuden kaksivuotisen toimikauden. Maksamatta jääneet palkkiot maksetaan takautuvasti.

Neuvottelukunnan jäsen kansanedustaja Tapani Tölli on aloittanut ministerinä eikä oman ilmoituksensa mukaan pysty enää jatkamaan neuvottelukunnan jäsenenä. Pääjohtaja Laaksonen pyysi Tapani Töllille lähettämässään sähköpostissa, että keskustapuolueen eduskuntaryhmä valitsisi neuvottelukuntaan uuden jäsenen. Eduskuntaryhmän ehdottama uusi jäsen on kansanedustaja Timo Korhonen ja pääjohtaja Laaksonen nimittää hänet neuvottelukunnan jäseneksi.

STUKin viestintäohjeet ja oikeus esiintyä julkisuudessa

Risto Isaksson esitteli STUKin ohjeisiin perustuen, miten STUKin työntekijöitä ohjeistetaan esiintymään tiedotusvälineissä ja muuten julkisuudessa. STUKin ohje työntekijöilleen on, että jokaisen työntekijän oikeus ja velvollisuus on antaa haastatteluja omaan asiantuntijuuteensa kuuluvissa kysymyksissä. Esiintymistä rajoittavia ohjeita kaksi: STUK ei osallistu energiapoliittiseen keskusteluun eikä STUKin nimissä pidä esittää arvoperusteisia kannanottoja kiistanalaisista asioista.

Aihe on ajankohtainen lähinnä VTT:n tutkijoiden julkiseen keskusteluun osallistumista koskeneen lehtikirjoittelun ja televisio- ja radiojuttujen takia. VTT:n työntekijöiden esiintymistä ohjaavia VTT:n ohjeita on kritisoitu.

Keskustelussa todettiin, että STUKin ohjeet vaikuttivat hyviltä. Niistä tuskin on julkisen riepottelun aiheeksi.

Todettiin myös, että STUKin kannattaa varautua vaikeisiin aiheisiin. Pitää pohtia niitä etukäteen ennen kuin niitä keksitään kysyä ja luoda niistä yhteinen kanta. Näin vähennetään julkisuuskriisien mahdollisuutta.

Vaikeampi asia hallita on tilanne, jossa eripurainen STUKin tutkija tulisi julkisuuteen kritisoimaan talossa yhteisesti hyväksyttyä tutkimustulosta tai mielipidettä. Tuollaisessakin tilanteessa kannattaa turvautua avoimuuteen, antaa erimielisen puhua julkisuudessa ja pyrkiä julkisuudessa puolustamaan STUKin virallista kantaa. Ja jos tällaisella avoimuudella ei pärjää ei ehkä sitten pidäkään pärjätä. Jos julkisuteen tulee tieto, että joku STUKin työntekijä yritetään väkisin vaientaa, ei mikään muu sitten kiinnostakaan kuin tuo vaientaminen ja sen syy. Silloin ollaan keskellä julkisuuskriisiä.

Neuvottelukunta
Risto Isaksson

4.10.2010

Asioiden kyseenalaistaminen talon sisällä täytyy sallia ja käydä keskustelu omassa piirissä.

Jukka Laaksonen totesi, että kun STUKissa on pohdittu yhteistä kantaa johonkin selvitykseen, usein kaikkein kriittisin näkökanta on noussut päätöksenteossa vahvimmin esille, ellei sitä ole vahvoim argumentein voitu torjua. Tämän pitäisi vähentää tutkijoiden ja muiden työntekijöiden tarvetta ryhtyä puolustamaan eriävää mielipidettään julkisuudessa.

Kysyttiin myös, miten STUK on varautunut julkisuuskriisiin, eli tilanteeseen jossa talosta puhutaan pahaa julkisuudessa oikein kunnolla. Todettiin, että STUKilla ei ole kaikkia kriisitilanteita varten tehtyä kriisiviestintäsunnitelmaa. Ehdotettiin, että kannattaisi harjoitella myös julkisuuskriisiä varten. Järjestää esimerkiksi harjoitus, jossa simuloidaan tilanne, jossa STUKin toiminta kyseenalaistetaan ja katsoa miten toimitaan.

Valtion tuottavuusohjelma ja STUKin mahdollisuudet täyttää tavoite

Jukka Laaksonen kertoi ensin STUKin tähänastisista toimista valtion tuottavuusohjelmaan liittyen. Hänen mukaansa esimerkiksi STUKin aulapalvelujen ulkoistaminen on sujunut hyvin. Sen sijaan hallinnollisten tehtävien siirtäminen Joensuuhun ei ole oikeastaan vähentänyt STUKissa tehtävää työtä, koska asiat täytyy kuitenkin valmistella STUKissa tavalla, joka vie yhtä paljon työtä kuin veisi niiden hoitaminen kokonaisuudessaan täällä.

Seuraava tuottavuusohjelman kierros (2012 - 2015) tuottaa STUKille suuria hankaluuksia. STUKille on annettu laissa tehtäviä, jotka pitää hoitaa ja STUK lähtee siitä että asiat hoidetaan. Tuottavuusohjelma käytännössä kuitenkin tarkoittaa sitä, että lain STUKilta edellyttämistä tehtävistä joudutaan tinkimään. Laaksonen mukaan STUK ei voi itse päättää siitä, että joistakin säädöksiin kirjatusta tehtävistä luovutaan.

STUKin piti syyskuun loppuun mennessä tehdä STM:lle selvitys siitä, miten STUK tuottavuusohjelman vaatimuksista selviää. STUKissa tehtävien leikkausten pitäisi kohdistua nimenomaan budjettirahoitteisiin tehtäviin.

Keskustelussa todettiin, että STUK keskustelee tuottavuusohjelmasta nimenomaan STM:n kanssa, valtionvarainministeriön kanssa se ei keskustele. Arveltiin myös, että koska STUK on toimintansa sisällön kannalta ”STM:n ulkokehällä” voi olla, että sen toimintoja on keskimääräistä helpompi leikata. Todettiin myös, että koko valtionhallinnon kenttää ajatellen toiminnot eivät ole tasavertaisessa asemassa. Verrattiin esimerkiksi maa- ja metsätalouden tutkimusresursseja kansanterveystyön tutkimusresursseihin.

Säteilyturvakeskuksen osaamiselle olisi kysyntää maan rajojen ulkopuolella eli STUK kykenisi hankkimaan itse varoja, ja näin vähentämään leikkausten tarvetta. Jukka Laaksonen kertoi tästä konkreettisia esimerkkejä. Osaamisen myyminen ei kuitenkaan olisi ratkaisu tuottavuusohjelmaan, sillä ohjelman malli on sellainen, että STUKissa tekemättä jäävät leikkaukset pitäisi joka tapauksessa tehdä jossain kohtaa hallinnonalaa.

Malli todettiin tässä suhteessa arveluttavaksi, mutta toisaalta ymmärrettiin, että kyseinen juustohöylämalli on helpoin hallita.

Neuvottelukunta
Risto Isaksson

4.10.2010

STUK on yrittänyt vaikuttaa tuottavuusohjelman vaatimuksiin esimerkiksi käymällä keskusteluja sosiaali- ja terveysministerin valtiosihteerin sekä STM:n ja VM:n johtavien virkamiesten kanssa. Kaikki keskusteluosapuolet ovat hyväksyneet ajatuksen STUKin maksullisen toiminnan irrottamisesta tuottavuusohjelmasta, jolloin henkilöstöä voitaisiin rekrytoida maksulliseen toimintaan. Tämä ei kuitenkaan ole johtanut konkreettisiin päätöksiin, joilla ristiriita STM:n vähennysvaatimusten ja STUKin henkilöstön lisäyssuunnitelmien välillä ratkeaisi.

Todettiin, että asioista vastuullisille kannattaa edelleen yrittää puhua järkeä. Osmo Soininvaara lupasi ottaa asian esille blogikirjoituksessaan.

Keskustelussa todettiin, että tilanne nyt on sellainen, että valtiolta on rahat vähissä ja ihmiset halutaan siirtää valtiolta yksityisille työnantajille. STUKille suositeltiin myös, että ainakin takataskuun kannattaa valmistella oma suunnitelmansa leikkauksista. Samaan paperiin täytyy kirjoittaa selkeä esitys siitä, mitä leikkaukset käytännössä merkitsevät. Jos tehtävä jää tulosohjaavalle ministeriölle, tulos voi olla entistä ikävämpi.

Todennäköisin tulos STM:n kanssa käytäville keskusteluilla arveltiin olevan, että STUKin halutaan hoitavan kaikki tehtävänsä mutta pienemmällä porukalla.

Keskustelussa kysyttiin myös, miten STUKin henkilömäärä vertautuu ulkomaisten kollegaviranomaisten henkilömäärään. Jukka Laaksonen totesi, että kyllä STUKissa on varsin paljon väkeä, mutta sillä on myös paljon sellaisia tehtäviä, joita muiden maiden viranomaisilla ei ole. Esimerkiksi ydinvoimalaitoksia STUK valvoo tekemällä myös paljon teknisiä tarkastuksia. Tällaista toimintaa ei ole lainkaan esimerkiksi Saksan ja Ruotsin viranomaisella. Siellä tarkastukset hoitaa erillinen akkreditoitu organisaatio samaan tapaan kuin esim. Suomessa autokatsastuksen..

Ydinvoimalaitosten valvontaan käytettävää STUKin työtä ollaan myös muuttamassa niin, että voimalaitosten alempien turvallisuusluokkien tarkastuksia siirretään STUKilta yksityisille tarkastuslaitoksille. Suurin vaikutus on uusien ydinvoimalaitosten rakentamisvaiheessa. Tarkastusten yksityistäminen merkitsee, että STUKin tarvitsee palkata vähemmän uusia henkilöitä. Varsinaista henkilökunnan vähenemistä se ei merkitse.

Toimintojen yksityistämisen jälkeenkin STUKilla säilyy vastuu valvoa tarkastusta ja esimerkiksi uusien laitosten käyttöönottovaiheessa STUK aikoo tehdä turvallisuuden kannalta tärkeiden laitteiden lopulliset tarkastukset aina itse.

Ei muita asioita

Seuraava kokous 29.11.2010